

מסורת הש"ס

[א] [סוכה נב:]; [ב] [בבלי כפיה, ג' י"ג ע"ה, ד' ד"מ טז, ע"ש, ה] י"ח כהלות ונגעים, ו' [נ"ח ה"טב יומא פו:]; [ז] [יומא כב:]; [ח] [ז"ל ויהלך, ט] ז"ל ופסקה,

הגהות הגר"א

[א] גמ' זו איתם נחמק [ועי' רש"י: [ב] שם ונקיט מפשע רב. נחמק. וי"צ אז איתם וכל גירסת רבינו גמ' כ"ה בע"י:]

מוסף רש"י

אבר קטן יש באדם. גויה גיר, משביעור. בתשמיש, רעב. גופו חסר כח ורעב לעת זקנה, מורעיבו שבע. כחה שלם [סוכה נב:]; ובצלעי. כשכל אשתי זו, שמתחלה חטאתי בה, כמו [בראשית ג] ויבן את הלל, קרעו ולא דמו. אם קרעו לא מלאו דם [ב"מ נט:].

אוכל לחמי. לומד תורתי: שהפך משכנו של לילה לשל יום. שהיה משמש מנחתו ביום כדי שיהא שבע בתשמיש ולא יהרהר אחר אשה כל היום: ונתעלמה ממנו [הלכה]. שהמשיע אכרו בתשמיש רעב ומרבה תאוה: ה"ג [מסהלך על גג המלך ולא גרסין והיינו: חלפא.

כורות: פסיק [נזיה] גירא. בכורות כלומר שהכה ושצרה. ל"ח פתחה שצרה ונפתחה: מתקדשה מטומאתה. אותה שעה פסק טומאתה ולא צא עליה כשהיא נדה: פקדס לילה. על מעשה לילה פקדתי אם אוכל לעמוד בנסיון של דבר עזירה: לפסטי כל סמלא. חשבת לרפני ולא מנאמתי נקי: [ומוסי כל יעצר פי] איכו וממא נפל. מי יתן והיה צפי רסן [ו] ואפשר לעכב את דברי שלא אמר דבר זה [של] כחנני: הר שכם. מלך שלכם: לפור נדרשו. דעל ידי כפור נטרד כדאמר אדמי ליה כלפור: למריה. העזר נאחו לאדוניו בתוכחתו: כי אני ללע שאלה פנה. שפק את השעה לחקק ע"י עזירה: נאספו עלי נכים. בעלי מומין כמו פרעה נכה [מלכים ג ג]. והיו מלעגים עלי ואני כלל יודע. ל"ח ולא ידעתי לא הייתי יודע כשמלעגים כלומר מתאוס צא עלי אותו עון שלא ידעתי [עד] שניתן פתחון פה לנשיני: הכי גרסין שבעה שפוסקין נמיסוס ציט דין אומרים כהא על אשם איש מיסוס וכו': י"ח עונות. ל"ח נשיו שלא לעגן: כנאנחתי אשה. אפילו

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קו.

תורה אור

1. בחנני יי ונסני צרפה כלייתי ולבי:

תהלים כו
2. יהי לעת הערב וקם דוד מעל משכבו ויתהלך על גג בית המלך ויבא אשה רחוצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד: שמואל ב יא ב
3. וישלח דוד וידרש לאשה ואמר הלוא זאת בת שבע בת אליעם אשת אוריח החתי: שמואל ב יא ג
4. בחנתי לבי פקדתי לילה צרפתי כל תמצא ופזתי כל יעקב פי:

תהלים יז
5. למנצח לדוד בן חסיתי איך תאמרו לנפשי נודי הרכם צפור: תהלים יא א
6. לך לבדך חטאתי ודבר בעיניך עשיתי למען תצדק בדברך תזכה בשפטך:

תהלים נא ו
7. כי אני לצלע נכון ומקאווי נגדי ומדי:

תהלים לח יח
8. ובצלעי שמחו ונאספו נאספו עלי נכים ולא ידעתי קרעו ולא דמו: תהלים לה טו
9. ינעתי באנחתי אשורה בכל לילה משתי בדמיתי ערשי אמסה:

תהלים יז
10. יהי דוד בא עד הר"אש אשר ישתחוה שם לאלהים והבה לקראתו חושי הארבע קרוע כתנתו ואדמה על ראשו: שמואל ב טו כ
11. הוא צלמא ראשה די דהב טב חזויה ויך עוה די קסף מעוה ויךתה די נחש:

דניאל ב לב
12. כי יהיה לאיש בן סורר ומורה אינו שמוע בקול אביו ובקול אמו ויחרו אתו ולא ישמע אליהם: דברים כא ט
13. שגיאות מי יבין מנסתרות נקני:

תהלים יט ג
14. אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ויקרא משה להושע בן נון יהושע:

במדבר יג טז
15. ויחזקת איש אש בחייו ובגדיו לא תשרפנה: משלי כו
16. תחטאני באזוב ואטור תכבסני ומשלג אלבי: תהלים נא ט
17. השקיה לי ששון ישעך ורחץ תסמכני: תהלים נא יד
18. ישובו לי יראיך ויךעי עדתי:

תהלים קט עט
19. ותקמים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחיור מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים ושלש שנים: מלכים א ב יא

שבעת אנחתי אשחה בכל לילה: מטתי. תשמיש המטה ענין סמי ומאוס [אכס ג] קרי ליה: בדמעתי ערשי אמסה. שבעת דמעתי אני ממאוס את מטתי בתשמיש: יאמרו מלך שכמוסי. חסיד שכמותי הרגו צנו ויהו מתרעמין על מדותי של הקצ"ה ונמלא שם שמים מתחלל צפרהסיא: מוטב

אעצוב ע"ו. ואחלל את השם אני לצדי ולא יחללו [אותו] כל העם: אמר ליה. חושי הארכי לדוד הקצ"ה לא עבד דינא צלא דינא שמעמיד בך להרעך דאת מאי טעמא נסבת יפת תואר דלמו של אשכנז מעכה צת תלמי מלך גשור [שמואל ג ג] ותפסה דוד בנחמנה דאין לומר בעצירה צאה לו דהא כתיב [מלכים א טו] רק צדצר אוריה החתי: סוחר כוסי. דרכו לפנות את סחורתו מעט מעט להעמידה על דמים מועטים: שגיאות מי יבין. מי יכול להשמר משגגות: אמר לו. הקצ"ה: שגיאת לך. מחול לך: נספרות. [מזיד] של לנעה: וזים. מזיד של פרהסיא: ה"ג אל ימשנו כי דלא ינשעו כי רבין. והיינו אל ימשנו לשון משל שלא ידרשו כחטאוי חכמי הדורות ולא איתם: שלא יפסד סוכתני. שמתחוק אותה פרשה מן המקרא וישתכח הדבר לעולמים: כל הפרשה. שכתובה כבר שעשית אותו חטא: על אחס כמה וכמה. שלא תעקור: סתעאני כחזוב. מכלל שהיה לריך טהרת אוזב כמלורע: כחברון

יבחת לבי פקדת לילה צרפתי כל תמצא ומותי כל יעבר פי אמר איכו וממא נפל בפומיה דמאן דסני לי ולא אמר כי הא מילתא דרש רבא מאי דכתיב [למנצח לדוד בן חסיתי איך תאמרו לנפשי נודי הרכם צפור אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע מחול לי על אותו עון שלא יאמרו הר שבכם צפור נדרתו דרש רבא מאי דכתיב [לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדברך תזכה בשפטך אמר דוד לפני הקב"ה גליא וידעא קמך דאי בעיא למכפיה ליצרי הוה כייפינא אלא אמינא דלא לימרו עבדא [זכי למריה דרש רבא מאי דכתיב [כי אני לצלע נכון ומכאווי נגדי תמיד ראויה היתה בת שבע בת אליעם לדוד מוששת ימי בראשית אלא שבאה [אליו במכאוב וכן תנא דבי רבי ישמעאל ראויה היתה לדוד בת שבע בת אליעם אלא שאכלה פנה [דרש רבא מאי דכתיב [ובצלעי שמחו ונאספו נאספו עלי נכים [ולא ידעתי] קרעו ולא דמו אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע גלוי וידוע לפניך שאם היו קורעין בשרי לא היה דמי שותת ולא עוד אלא בשעה שהם עוסקין [בארבע מיתות ב"ד פוסקין ממשנתן ואומרים לי דוד הבא על אשת איש מיתתו כמה אמרתי להם הבא על אשת איש מיתתו בחנק ויש לו חלק לעוה"ב אבל המלכין פני חבירו בריבים אין לו חלק לעולם הבא אמר רב יהודה אמר רב אפילו בשעת חלוי של דוד קיים שמנה עשרה עונות שנאמר יגעתי באנחתי אשחה בכל לילה מטתי בדמעתי ערשי אמסה ואמר רב יהודה אמר רב בקש דוד לעבוד ע"ו שנאמר [ויהי דוד בא עד הר"אש אשר ישתחוה שם לאלהים ואין ראש אלא ע"ו] שנאמר [והוא צלמא ראשה די דהב טב והנה לקראתו חושי הארכי קרוע כתנתו ואדמה על ראשו אמר לו לדוד יאמרו מלך שכמותך יעבוד ע"ו אמר לו מלך שכמותי יהרגו בנו מוטב יעבוד ע"ו ואל יתחלל שם שמים בפרהסיא אמר מאי טעמא קנסיבת יפת תואר א"ל יפת תואר רחמנא שרייה א"ל לא דרשת סמוכין דסמך ליה [כי יהיה לאיש בן סורר ומורה כל הנשוא יפת תואר יש לו בן סורר ומורה דרש ר' דוסתאי דמן בירי למה דוד דומה לסוחר כותי אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע [שגיאות מי יבין [א"ל] שביקי לך ומנסתרות נקני שביקי לך גם מזדים חשוד עבדך שביקי לך אל ימשלו בי [א] אז איתם דלא לישתעו בי רבין שביקי לך [א] ונקיתי מפשע רב [שלא יכתב סרחוני אמר לו א"א ומה יו"ד שגמלתי משרי עומד וצווח כמה שנים עד שבא יהושע והוספתי לו שנאמר [ויקרא משה להושע בן נון יהושע כל הפרשה כולה עאכ"ו ונקיתי מפשע רב אמר לפניו רבש"ע מחול לי על אותו עון כולו אמר כבר עתיד שלמה בנך לומר בחכמתו [היחתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכוינה בן הבא על אשת רעהו לא ינקה כל הנוגע בה א"ל כל הכי נטרד ההוא גברא א"ל קבל עליך יסורין קבל עליו אמר רב יהודה אמר רב ששה חדשים נצטרע דוד ונסתלקה הימנו שכינה ופירשו ממנו סנהדרין נצטרע דכתיב [תחטאני באזוב ואטור תכבסני ומשלג אלבין נסתלקה הימנו שכינה דכתיב [השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני ופרשו ממנו סנהדרין דכתיב [ישובו לי יראיך וגו' ששה חדשים מגל דכתיב [והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון